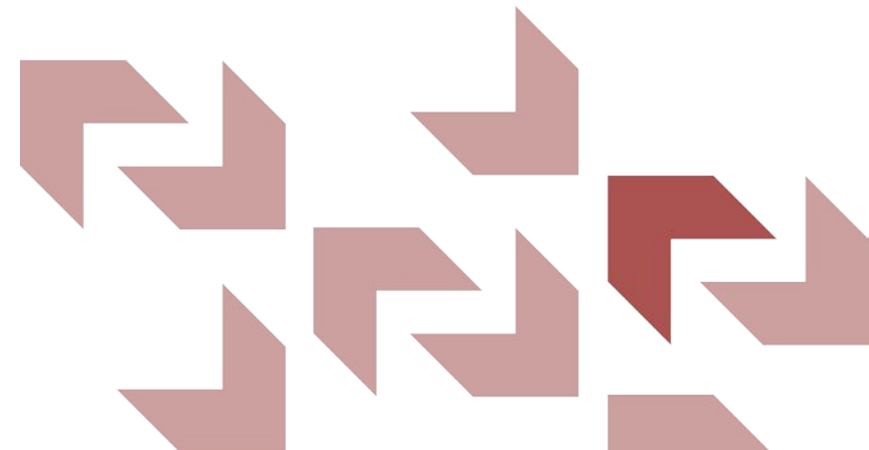
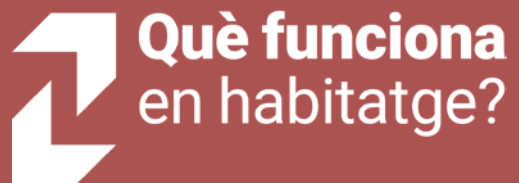

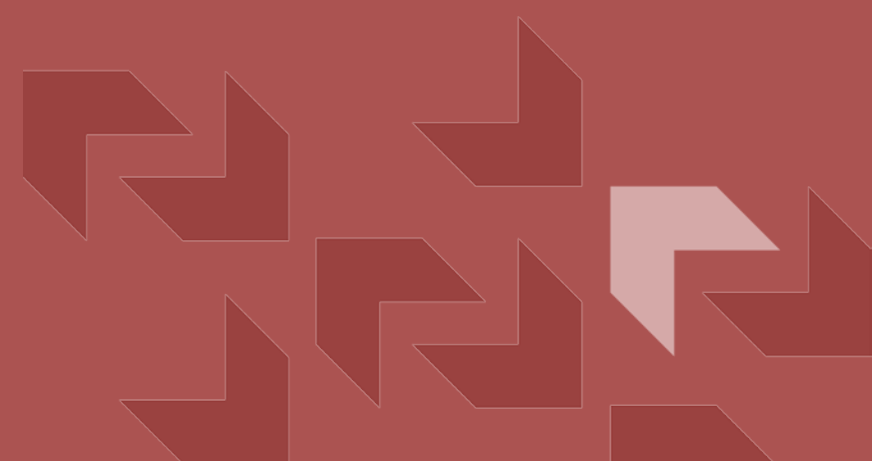
Habitatge i sensellarisme

Revisió d'evidències sobre què funciona per reduir i combatre el sensellarisme

Revisió d'evidències sobre què funciona per reduir i combatre el sensellarisme

Habitatge i Sensellarisme

Revisió d'evidències sobre què funciona per reduir i combatre el sensellarisme

INFORME DEFINITIU · FEBRER 2026

ÀMBIT: HABITATGE

Un repte social urgent

El sensellarisme creix i es diversifica malgrat l'augment de recursos. A Europa, **895.000 persones** dormen al carrer o en refugis en una nit qualsevol – un increment del **30% respecte a 2015**.

La situació a Catalunya

69%

Augment de places

De 2.796 a 4.726 persones en allotjament temporal entre 2022 i 2024 (INE, 2024)

1.245

Persones al carrer

Registrades a Barcelona en una nit el 2024, enfront de 726 el 2011

2x

Doblat en 15 anys

El nombre de persones dormint al ras a Barcelona s'ha doblat des de 2008

Segons el SASSEP
(Ajuntament de Barcelona)
l'abril de 2026 ja arbaven a
les **1.900**

Motivació: per què cal revisar les polítiques?

Malgrat el creixement dels serveis, el problema no ha deixat de créixer. L'encariment de l'habitatge, la precarietat laboral i l'exclusió administrativa continuen alimentant totes les formes d'exclusió residencial.

Per primer cop, s'impulsen polítiques supramunicipals a Catalunya: el **Marc d'Acció per l'Abordatge del Sensellarisme 2022–2025** i una proposició de llei en tramitació al Parlament obren una finestra d'oportunitat.

Preguntes que guien la revisió

Quines polítiques han estat efectives?

La pregunta principal: "Quines polítiques públiques han estat efectives per reduir el sensellarisme a Europa, els EUA i Canadà entre 2000 i 2025?"

Allotjament temporal

Quins elements milloren les opcions de recuperació en serveis d'allotjament?

Acompanyament

Què millora l'efectivitat de l'acompanyament social?

Prevenció

Quines polítiques preventives s'han mostrat efectives?

Marc institucional

Quins marcs faciliten polítiques que redueixin el sensellarisme?

Metodologia

Com s'ha fet la revisió?

S'han prioritzat estudis empírics (quantitatius, qualitatius o mixtos) i avaluacions de programes publicats entre 2000 i 2025, centrats a **Europa, EUA i Canadà**.

Fonts acadèmiques: **Scopus, Web of Science, EconLit**.

Fonts institucionals: OECD Library, European Observatory on Homelessness, Homeless Hub (Canadà), HUD Exchange (EUA), Centre for Homelessness Impact (Regne Unit).

L'al·lotjament temporal: una resposta insuficient

Durant gran part del segle XX, l'al·lotjament temporal ha estat la resposta principal al sensellarisme. Però l'increment de places no ha comportat una reducció del nombre de persones al carrer.

Què diu l'evidència sobre l'allotjament temporal?

Keenan et al. (2021) van revisar 28 estudis amb 13.128 participants. Els resultats clau:

Alt suport, sense condicions

Les intervencions més efectives per a l'estabilitat residencial (ES=1,10)

Intervencions mínimes

Resultats pitjors que la no intervenció

Condicionalitat

Millora la salut (ES=0,36) però exclou persones amb necessitats complexes i no millora l'estabilitat residencial

 La prohibició del consum de drogues com a condició d'accés exclou les persones amb necessitats més complexes, quan l'evidència indica que la deshabitació és més abordable amb allotjament estable.

El model d'escala vs. Housing First

Model d'escala:

accés progressiu a través de refugis,
compliment de requisits,
pla de treball

Housing First:

accés immediat a habitatge estable
sense requisits previs,
suport social separat

El **model d'escala** exigeix que les persones demostrin estar "preparades" per a l'habitatge. El model **Housing First** inverteix la lògica: primer l'habitatge, després el suport.

Les persones en Housing First reporten més elecció, millor qualitat d'habitatge, més satisfacció i menys símptomes psiquiàtrics (Greenwood et al., 2019).

L'acompanyament social al carrer

Els equips de carrer s'han consolidat com a dispositius essencials per connectar amb les persones més excloses, que sovint no cerquen suport en els serveis socials convencionals.

Claus de l'efectivitat de la intervenció al carrer

Bond et al. (2021) van analitzar les percepcions de 38 persones sense llar a Nova York. Cinc factors condicionen l'efectivitat:

Credibilitat i transparència

Professionals percebuts com a fiables augmenten l'acceptació dels serveis

Autonomia en les decisions

Oferir opcions que respecten la persona incrementa la probabilitat de recuperació

Reduir la burocràcia

Les condicions complexes i la lentitud actuen com a barreres d'entrada

Atenció psiquiàtrica de carrer

Imprescindible per als casos més complexos (Gama Marques et al., 2024 – HOPE 4 Lisboa)

Metodologies d'acompanyament: ACT, ICM i CTI

ACT – Assertive Community Treatment

Equips multidisciplinaris (psiquiatres, infermeres, treballadors socials), disponibilitat 24/7, baixa ràtio professional/usuari.

Especialment eficaç per a persones amb trastorns mentals severos.

ICM – Intensive Case Management

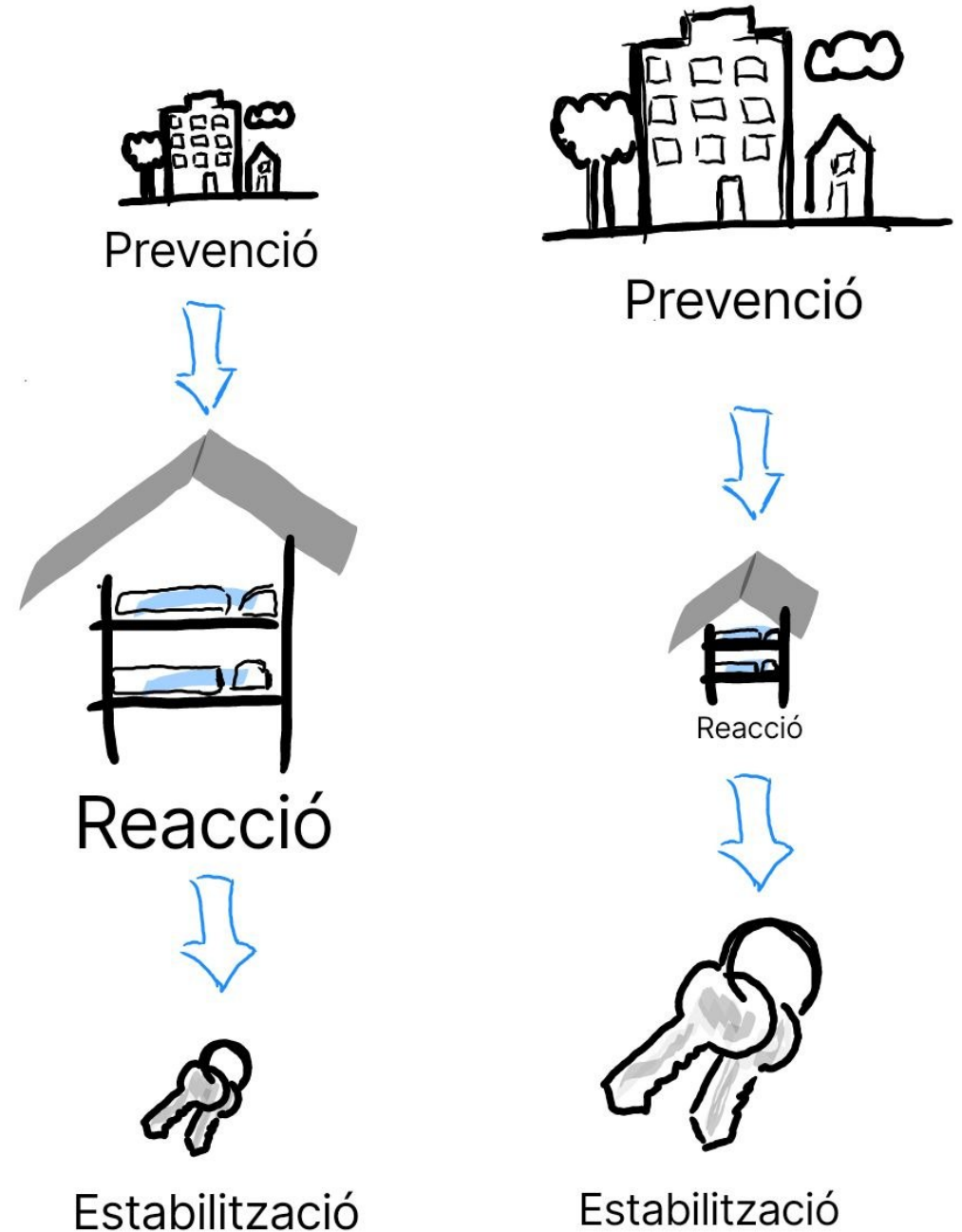
Versió menys intensiva, centrada en la coordinació de serveis i l'acompanyament continuat. Suport flexible orientat a la recuperació.

CTI – Critical Time Intervention

Intervenció intensiva i temporal en moments crítics de transició (carrer→habitatge, presó→comunitat). Redueix en dos terços les nits sense sostre (Susser et al., 1997).

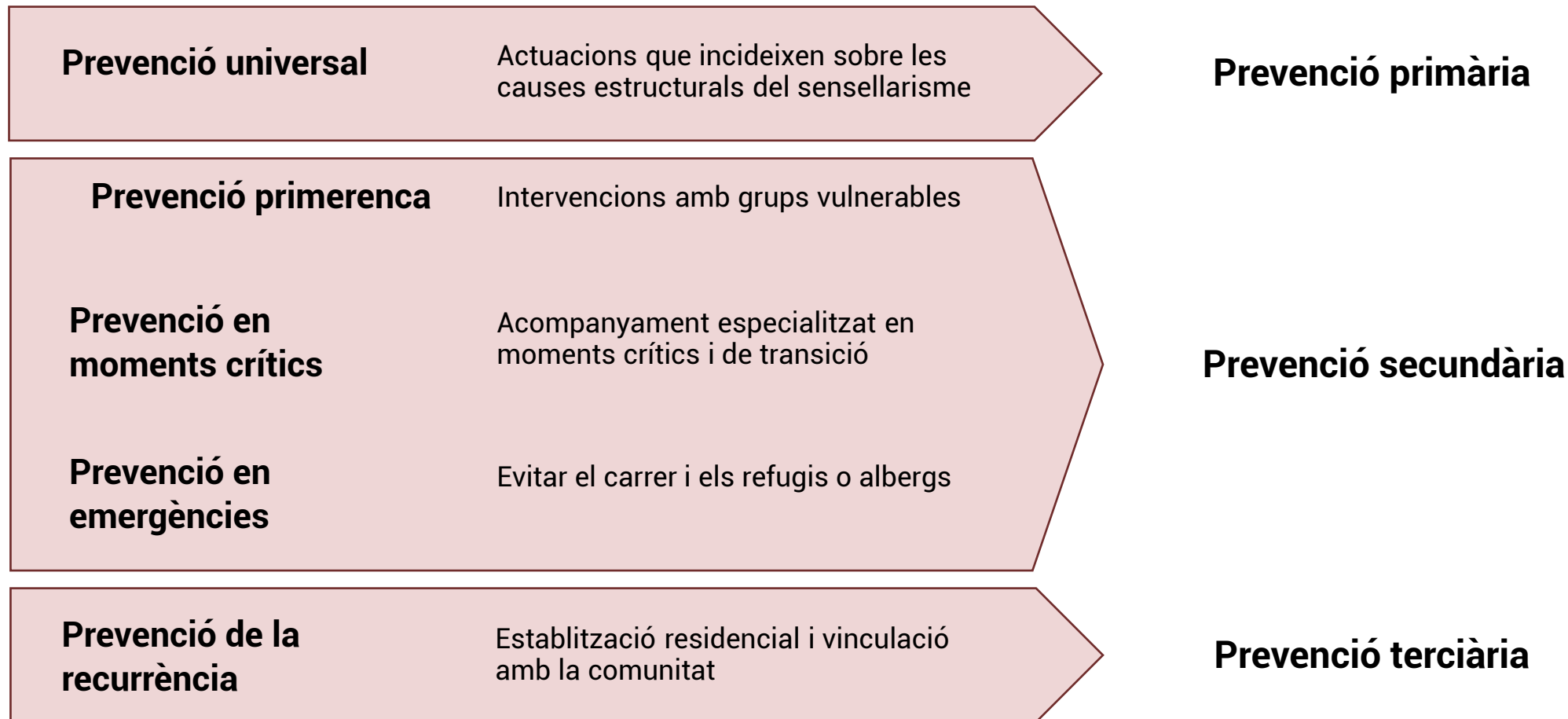
Prevenió del sensellarisme

Prevenir és més eficaç que reacciona

Un marc de prevenció en cinc nivells

Fitzpatrick, Mackie i Wood (2021) proposen una tipologia seqüencial que integra mesures universals, intervencions dirigides i actuacions en moments crítics.

Aquesta classificació dona visibilitat a les actuacions preventives i incorpora actors més enllà del sector del sensellarisme.

Prevenció universal: les causes estructurals

El mercat de l'habitatge és el factor clau

Colburn i Aldern (2022), analitzant més de 300 àrees metropolitanes dels EUA, demostren que les diferències en taxes de sensellarisme s'expliquen principalment per l'estructura del mercat de l'habitatge, no per factors individuals com addiccions o salut mental.

Les ciutats amb mercats tensats, poca oferta assequible i regulacions restrictives presenten nivells molt més alts de sensellarisme.

El cas de Finlàndia: un èxit europeu

68%

Reducció crònica

Reducció del sensellarisme de llarga durada entre 2008 i 2022

76%

Menys albergs

Reducció de l'ús d'albergs entre 2008 i 2017, convertits en habitatges permanents

1.500+

Habitatges creats

Nous habitatges amb suport als programes PAAVO I i II (2008–2015)

L'èxit finlandès il·lustra la complementarietat entre polítiques d'habitatge, garantia de rendes i acció social. L'objectiu: **zero persones sense llar el 2027**.

Prevenció per a famílies que perden l'habitatge

Experiències destacades

HomeBase (Nova York): Redueix les nits en refugis en 22,6 de mitjana, la probabilitat d'entrada del 14,5% al 8%, amb estalvi net de 140 \$ per família (Rolston et al., 2013).

Subsidis permanents (Family Options): Redueixen el sensellarisme un 53% i les estades en refugis un 78%, amb millores en benestar psicològic i estabilitat escolar (Gubits et al., 2018).

Prevenció entre joves ex-tutelats

Lifelong Links (Regne Unit)

Estableix xarxes de suport duradores per a joves tutelats. Reducció del 10% del risc de sensellarisme (Sanders et al., 2024).

NYNY III (Nova York)

Habitatge + gestió de casos + formació per a joves de 18–25 anys extutelats. Multiplica per 4,4 la probabilitat d'estabilitat residencial (Lim et al., 2016).

MST4Life (Regne Unit)

Desenvolupa competències personals i socials en joves en risc. Crea entorns psicològicament segurs i facilita la transferència de competències (Parry et al., 2021).

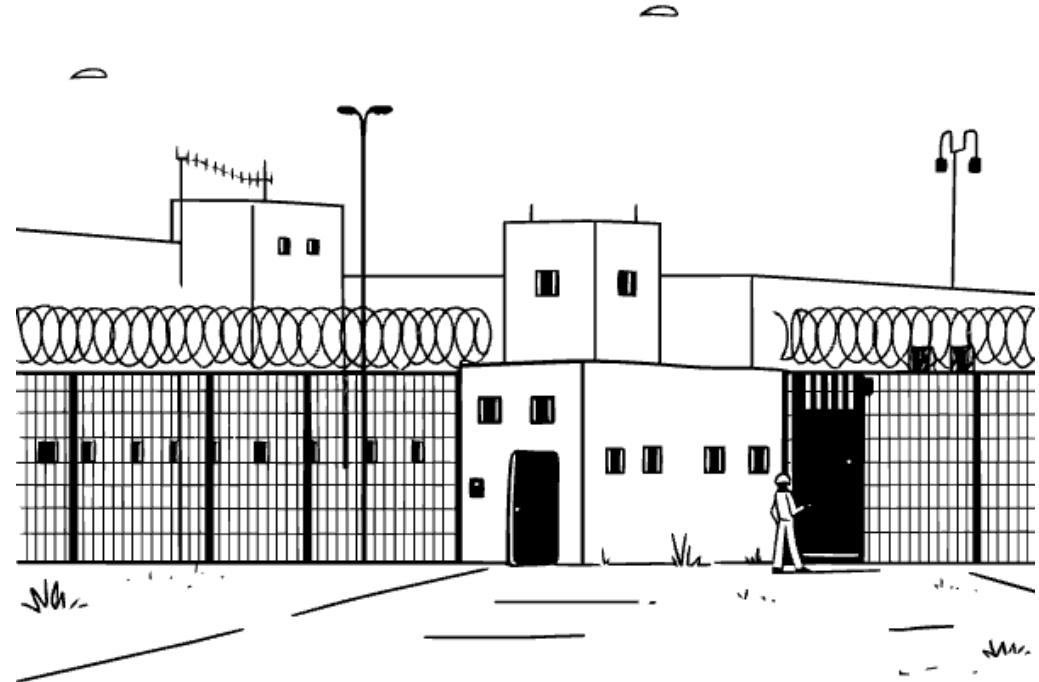
Prevenció en la sortida de presons

Les persones excarcerades sense domicili tenen el **dobte de probabilitats de reincidir** (Nacro, 2024). La coordinació interinstitucional és clau.

Everyone In (COVID-19, Regne Unit): Va allotjar més de 26.000 persones sense sostre, incloent exreclusos.

Cornwall i Plymouth: La col·laboració entre serveis va reduir el sensellarisme en un **50%** entre 2020 i 2021.

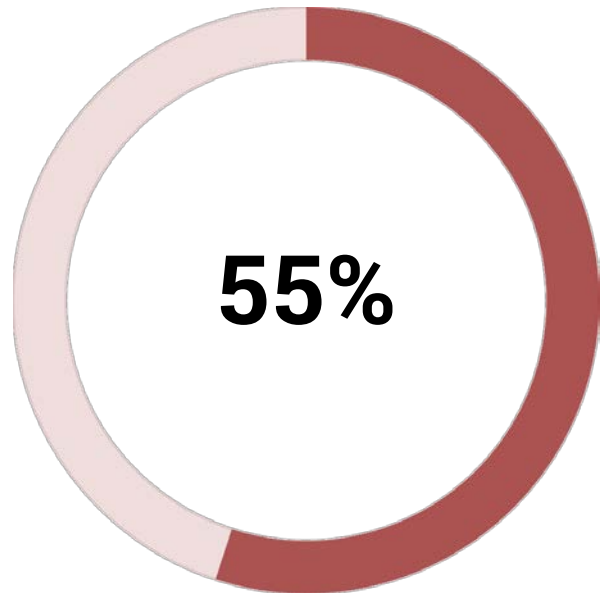
Threshold Housing First Pilot: El 80% de les participants (dones amb antecedents penals) van mantenir el contracte de lloguer; només 4 de 33 van reincidir.

Prevenció entre veterans de guerra: HUD-VASH

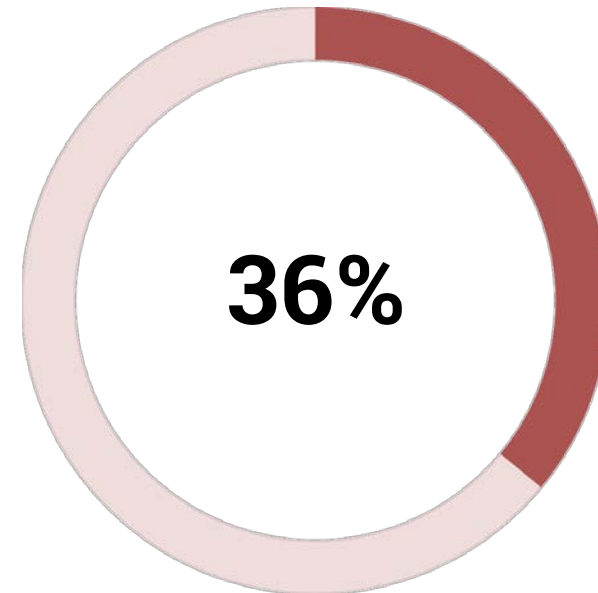
Un programa a gran escala

El programa HUD-VASH combina habitatge estable amb serveis de suport per a veterans sense llar. Des de 2008, **més de 200.000 veterans** han estat allotjats permanentment.

Reducció itinerància

Des del 2010 fins al 2024

Reducció en 90 dies

En els primers assaigs clínics (Rosenheck et al., 2003)

Prevenció del sensellarisme femení

Una de cada cinc dones que han patit violència acaba sense llar, enfront de l'1% de les que no n'han patit (Bimpson, Green i Reeve, 2021).

Whole Housing Approach

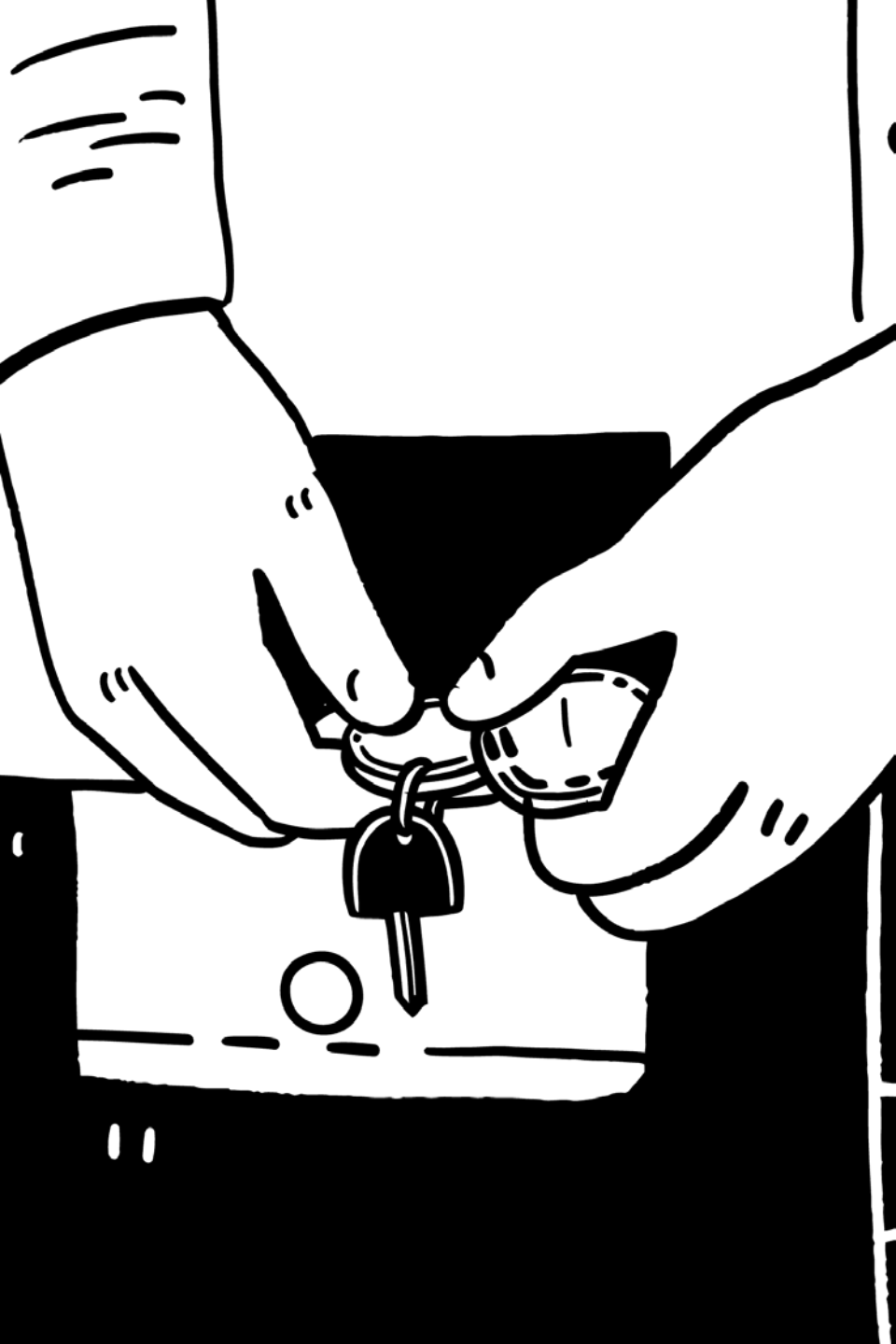
Suport financer per mantenir l'habitatge i reubicació del perpetrador, evitant el desplaçament forçat de la dona

CTI aplicat a dones

Als Països Baixos ha reduït símptomes de PTSD i necessitats de suport no cobertes en dones que surten de refugis

Domestic Violence Housing First

Washington (EUA): millores en seguretat, salut mental i recuperació del trauma; seguiment del 96% sobre 681 participants

Prevençió de la recurrència: Housing First

El model d'intervenció més analitzat dels darrers 25 anys. Prioritza l'accés immediat a l'habitatge **sense requisits previs**, separant la gestió de l'habitatge de l'acompanyament social.

L'evidència sobre Housing First

2000 – Tsemberis i Eisenberg

88% dels participants allotjats després de 5 anys vs.
47% en el grup control

1

2

2007 – Stefancic i Tsemberis

68% de retenció als 4 anys. La fidelitat al model és clau per a l'èxit

3

2014 – At Home/Chez Soi (Canadà)

54% dels costos recuperats gràcies a la reducció de despesa en salut i emergències

4

2019 – Greenwood et al. (7 països europeus)

Participants en HF: més elecció, millor habitatge, menys símptomes psiquiàtrics

Housing First a Catalunya i Espanya

Primer la Llar (Barcelona)

Avaluació contrafactual (Sanz et al., 2018): millores en qualitat de vida, salut mental i reducció de l'ús d'emergències. La separació entre provisió d'habitatge i acompanyament és un factor d'èxit clau (Sales, 2023).

Programa Hábitat (Hogar Sí / Provivienda)

Assaig controlat aleatoritzat (n=436): retenció residencial del **96%**, millora de la salut mental, reducció de l'ús de serveis socials i hospitalaris (Martín-Fernández et al., 2024).

Resum: síntesi de les evidències

1

Allotjament temporal

Eficaç si és de baixa exigència, amb suport intensiu i sense condicionalitat

2

Acompanyament

ACT, ICM i CTI: models multidisciplinaris que responen a la complexitat de cada cas

3

Prevenió

Multinivell: universal (habitatge assequible), grups de risc i prevenció de la recurrència

4

Housing First

Alta eficàcia en retenció residencial, salut mental i reducció de serveis d'emergència

Governança de les polítiques de prevenció

La prevenció universal requereix reformes estructurals del mercat de l'habitatge i del sistema de protecció social, que depenen dels nivells estatal i europeu.

La prevenció orientada a grups de risc i la prevenció de la recurrència requereixen la implicació coordinada de l'administració autonòmica i local, i la col·laboració amb el Tercer Sector.

i La UE ha fixat l'objectiu d'erradicar el sensellarisme abans del 2030. 14 països europeus ja compten amb estratègies nacionals actualitzades.

Implicacions per a la pràctica a Catalunya

01

Planificació informada en dades

Estimar el sensellarisme a tot el territori seguint les categories ETHOS Light i homogeneïtzar les dades administratives

02

Allotjament sense barreres

Centres de baixa exigència amb perspectiva de reducció de danys; recursos no mixtes per a dones i persones LGBTIQ+

03

Acompanyament complex

Equips multidisciplinaris en medi obert, amb perspectiva de gènere i interseccional, coordinats amb salut mental

04

Gir preventiu i coordinació

Implicar serveis sanitaris, penitenciaris, protecció a la infància i atenció a víctimes de violència masclista

05

Impulsar Housing First i Housing Led

Mobilitzar habitatge públic, separar gestió d'habitatge d'acompanyament social, finançar equips estables

Albert Sales Campos

albert.sales@institutmetropoli.cat

Què funciona en habitatge?

Projecte de recopilació, anàlisi i transferència d'evidència per millorar les polítiques públiques d'habitatge destinades a mitigar la crisi habitacional.

Un projecte de:

ivàlua ✓
Institut Català d'Avaluació
de Polítiques Públiques

**Generalitat
de Catalunya**

UNIVERSITAT
ROVIRA I VIRGILI
Càtedra d'Habitatge

